

Kommunerne

Affald og Data
J.nr. 2023 - 11014
Den 24. juni 2024

Styrket affaldstilsyn fra 1. januar 2025

I 2025 træder ny lovgivning i kraft, der skal styrke tilsynet med virksomheders sortering og håndtering af affald. I dette brev kan du læse mere om, hvad det betyder for kommunerne.

Lovgivningen er udmøntningen af aftale om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra 2022. Aftalens afsnit II handler om styrket affaldstilsyn og strømlinet praksis. Den relevante bekendtgørelse, Bekendtgørelse om affaldstilsyn, sendes i offentlig høring i perioden fra 1. juli til 13. september 2024. Selvom der således fortsat kan ske ændringer, vil vi allerede nu orientere jer om, hvad I kan forvente fra 2025.

Hvad er det styrkede affaldstilsyn?

Alle virksomheder i Danmark har pligt til at sortere deres affald og sikre, at affald egnet til materialenyttiggørelse ikke bliver sendt til forbrænding. Alligevel forbrændes næsten en tredjedel af alt dansk affald, hvilket har konsekvenser for både klima og miljø. Derfor er det i aftalen om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" bl.a. besluttet at styrke tilsynet med virksomhedernes affaldshåndtering fra 2025 med en strømlinet praksis på tværs af landet.

Det styrkede affaldstilsyn indebærer bl.a.:

- flere affaldstilsyn ude hos virksomhederne – også hos virksomheder, der i dag ikke får et affaldstilsyn
- at det er kommunerne, der skal udføre de fleste af disse nye, 100 pct. gebyrfinansierede, fysiske affaldstilsyn
- at det er Miljøstyrelsen, der udpeger de virksomheder, som skal have et tilsyn.

De fleste affaldstilsyn bliver risikobaserede på baggrund af data fra det fælles nationale affaldsdatasystem (ADS) og data i CVR-registreret. Det betyder, at affaldstilsyn målrettes de virksomheder, hvor der er størst risiko for, at reglerne ikke bliver overholdt, og hvor miljørisikoen ved regelbrud er størst.

Hvad betyder et styrket affaldstilsyn for jeres kommune?

Affaldstilsyn sammen med miljøtilsyn

Kommunerne fører i dag regelmæssige miljøtilsyn med omkring 40.000 virksomheder på landsplan, og i den sammenhæng bliver der typisk også ført tilsyn med virksomhedernes affaldssortering. Den praksis fortsætter fra 2025, men med den væsentlige ændring, at miljøtilsyn og affaldstilsyn bliver to separate tilsyn, som dog kan udføres under samme besøg. Samtidig vil affaldstilsynene være 100 pct. gebyrfinansierede, hvilket præciseres længere nede i brevet.

Affaldstilsyn udpeget af Miljøstyrelsen

Omkring 360.000 danske virksomheder er i dag ikke underlagt regelmæssige miljøtilsyn. Fra 2025 kan også disse virksomheder blive udpeget til et affaldstilsyn. Det sker i to trin:

- Ca. 24.000 virksomheder bliver på basis af risiko, stikprøver eller særlige temaer årligt udtrukket til et datadrevet administrativt tilsyn, der udføres af Miljøstyrelsen. Temaer kan dække over tilsyn med virksomheder i en bestemt branche, et udvalgt geografisk område eller lignende, som Miljøstyrelsen vælger at sætte fokus på. Miljøstyrelsen kommer med mere information om de administrative tilsyn i efteråret 2024.
- Dernæst vil Miljøstyrelsen udpege ca. 4.800 virksomheder til et fysisk affaldstilsyn på baggrund af det administrative affaldstilsyn.

Det er kommunerne, der vil stå for hovedparten af de fysiske affaldstilsyn – dog udfører Miljøstyrelsen fysiske affaldstilsyn med særlige virksomheder, jf. afsnit om tilsynskompetence nedenfor.

Hvor mange fysiske affaldstilsyn skal kommunen udføre?

Kommunerne og Miljøstyrelsen skal altså samlet set årligt udføre ca. 4.800 affaldstilsyn ud over de affaldstilsyn, der allerede i dag udføres sammen med regelmæssige miljøtilsyn. Miljøstyrelsen vil tilstræbe, at det antal tilsyn, den enkelte kommune skal udføre, ikke varierer væsentligt fra år til år.

En liste over den foreløbige fordeling af årlige tilsyn på hver enkelt kommune fremgår af den vedlagte oversigt. Denne liste kan fx bruges til forberedelse af tilsynsåret, herunder planlægning af de ressourcer, der skal bruges til at løfte opgaven med de fysiske tilsyn med de pågældende virksomheder.

Særligt om en overgangsordning fra 1. januar 2025 og frem til at det er muligt at gennemføre et fysisk affaldstilsyn med forudgående administrativt tilsyn

Udpegningen af virksomheder til fysiske affaldstilsyn på baggrund af et forudgående administrativt tilsyn vil først ske i det tidlige efterår 2025. I perioden fra 1. januar 2025 og frem til dette tidspunkt vil kommunerne kunne udføre 100 pct. gebyrfinansierede fysiske affaldstilsyn med udgangspunkt i temaer fastsat af Miljøstyrelsen

Rent praktisk vil den enkelte kommune for de første 8 måneder af 2025 kunne udføre et antal fysiske affaldstilsyn inden for ovennævnte temaer (et antal cirka svarende til 8/12 af det antal tilsyn, som det fremgår af vedlagte liste). . Hvilke temaer der vil være i fokus, vil blive præciseret i efteråret 2024.

Tag stilling til organiseringen

Det står naturligvis kommunerne frit for, hvordan man vil organisere affaldstilsynene rent praktisk; om det er ”affaldsmedarbejdere” eller ”miljømedarbejdere”, der skal udføre affaldstilsynet.

Ændret tilsynskompetence for visse virksomheder

Som led i den nye lovgivning overtager Miljøstyrelsen ansvaret for fysiske affaldstilsyn med *affaldshåndteringsvirksomheder* samt *virksomheder, hvor Miljøstyrelsen har ansvaret for miljøtilsyn*. Det betyder i praksis, at affaldstilsynet med omkring 630 virksomheder fra 2025 flyttes fra kommunerne til Miljøstyrelsen. Kommunerne vil forsat udføre disse virksomheders miljøtilsyn.

Miljøstyrelsen vil offentliggøre en liste over de virksomheder, som Miljøstyrelsen fører affaldstilsyn med, og som kommunerne således ikke længere skal føre affaldstilsyn med.

Klassificering

Miljøstyrelsen overtager pr. 1. januar 2025 klassificeringskompetencen. Dette indebærer tillige End-of-Waste afgørelser.

Kommunerne vil forsat kunne vejlede virksomhederne om klassificering på baggrund af Miljøstyrelsens vejledninger og afgørelser, ligesom kommunerne forsat skal modtage anmeldelser og håndtere anvisninger. Miljøstyrelsen vil udsende yderligere information vedrørende overtagelse af klassificeringskompetencen i efteråret 2024.

Kommunerne skal fastsætte gebyr

Kommunerne kan som noget nyt få 100 pct. gebyrfinansiering af fysiske affaldstilsyn. Det betyder, at alle omkostninger – både de direkte og indirekte i forbindelse med et fysisk affaldstilsyn – kan indgå i beregningen af gebyret, herunder også den relevante andel af kommunens omkostninger til overhead. Gebyret kan således indeholde omkostninger forbundet med udgifter til personale, ledelse, økonomistyring, HR-funktioner, kurser, husleje, IT-udgifter, drift af biler, transport mv.

Kommunerne kan fastsætte et fast gebyr pr. affaldstilsyn eller en timepris, alt efter hvad der er at foretrække for den enkelte kommune. Den konkrete beregningsmetode bliver overladt til kommunerne, der kan have individuelle takstberegningsmodeller.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det ikke er tilstrækkeligt, at fastsættelsen alene foretages skønsmæssigt, da der skal være balance mellem indtægter og udgifter i perioden, jf. ”hvile i sig selv”-princippet. Kommunerne skal således fastsætte gebyr for affaldstilsyn for et kalenderår og offentliggøre det gældende gebyr på sin hjemmeside.

Bemærk, at gebyret for affaldstilsyn ikke er identisk med det gebyr, der kan tages i forbindelse med et miljøtilsyn efter reglerne herom.

Mere information om det styrkede affaldstilsyn

Miljøstyrelsen vil efter sommer invitere til et antal webinarer, hvor vi vil redegøre for det styrkede affaldstilsyn. Desuden vil Miljøstyrelsen udarbejde en række guides målrettet kommuner, virksomheder og indberettere af data til ADS. Endelig vil vores hjemmeside på mst.dk/affaldstilsyn løbende blive opdateret med nye informationer.

Hvis indholdet af dette brev giver anledning til spørgsmål, kan vi kontaktes på affaldstilsyn@mst.dk

Med venlig hilsen

Charlotte Moosdorf
Kontorchef, Affald og Data
Miljøstyrelsen